

BÖLÜM 10

YANIK YARALARI

Şeyma SOYANIT¹

İçindekiler

- Giriş
- Yanık yaralarının etyolojisi
- Termal yanıklar
- Elektrik yanıkları
- Kimyasal yanıklar
- İnhalasyon yanıkları
- Yanık yaralarının fizyopatolojisi
- Lokal yanıtlar
- Sistemik yanıtlar
- Yanık şiddetinin belirlenmesi
- Yanık yüzey alanı
- Yanık yaralarının derinliği
- Yanık yaralarının sınıflandırılması
- Yanık yarası bulunan hastaya yaklaşım
- Yanık yarası bulunan hastaya bakım yönetimi
- Yanık yaranmalarında ağrı yönetimi
- Yanık yaranmalarında tedavi

- Sonuç
- Bilgimizi Sınayalım
- Kaynaklar

Neler Öğreneceğiz

- Yanık yaralarının etyolojisini,
- Yanık yaralarının fizyopatolojisini,
- Yanık şiddetinin belirlenmesini,
- Yanık yaralarının derinliğini,
- Yanık yaralarının sınıflandırmasını,
- Yanık yarası bulunan hastaya yaklaşımı,
- Yanık yarası bulunan hastaya bakım yönetimini,
- Yanık yaranmalarında ağrı yönetimini ve
- Yanık yaranmalarında tedaviyi öğreneceğiz.

¹ Arş. Gör., Sinop Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik AD., seymasoyanitt@gmail.com

Aşağıdakilerden hangisi yanık yaralanmasının değerlendirilmesinde ayrıntılı hasta öyküsünde alınması gerekenlerden değildir?

- a) Yaralanmanın tam olarak nasıl gerçekleştiği
- b) Ne zaman meydana geldiği
- c) Hastanın tıbbi geçmişi
- d) Hastanın mesleği
- e) Hastanın beslenme durumu

Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Hastaların ağrıları bölgenin temizliği, debridman, pansuman değişiklikleri, jel veya kremlerin uygulanması ve fizyoterapi gibi işlemlerle şiddetlenebilir.
- b) Herhangi bir pansuman değişikliğine başlamadan önce ağrı kesici ilaç uygulanmalıdır.
- c) Tüm hastaların bireyselleştirilmiş ağrı skorlarına dayalı bir ağrı yönetim planı olmalıdır.
- d) Ağrının yetersiz kontrolü hastaların kaygısını arttırabilir.
- e) Pansuman değiştirirken ağrı olup olmadığının sorulmasına gerek yoktur.

Cevaplar: 1)c-2)b-3)c-4)d-5)e

KAYNAKLAR

1. Cancio, LC ve diğerleri. Guidelines for burn care under austere conditions: surgical and nonsurgical wound management. *Journal of Burn Care & Research*, 2017;38(4): 203-214.
2. Dhaliwal, K ve Lopez, N. Hydrogel dressings and their application in burn wound care. *British Journal of Community Nursing*, 2018;23(9): 24-27.
3. Atiyeh, B ve diğerleri. International best practice guidelines: effective skin and wound management of noncomplex burns. *Wounds International*, 2014: 1-23.
4. Koltka, K. Yanık yaralanmaları: Yanık derinliği, fizyopatolojisi ve yanık çeşitleri. *Türk Yoğun Bakım Derneği Dergisi*, 2011;9: 1-6.
5. Yastı, AÇ ve diğerleri. Guideline and treatment algorithm for burn injuries. *Ulus Travma Acil Cerrahi Dergisi*, 2015;21(2):79-89.
6. Ekiz, F. İnhalasyon yanıkları (Yaralanmaları). *Türkiye Klinikleri Journal of Surgical Medical Sciences*, 2007;3(1):73-75.
7. Douglas, HE. ve Wood, F. Burns dressings. *Australian Family Physician*, 2017;46(3):94-97.
8. Nielson, CB ve diğerleri. Burns: pathophysiology of systemic complications and current management. *Journal of Burn Care & Research*, 2017;38(1):e469-e481.
9. Aydın Sayılan, A, Seyhan Ak, E ve Kanan, N. Yanıklarda akut dönem ve hemşirelik bakımı. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 2018;5(3):485-493.
10. Murari, A. ve Singh, KN. Lund and Browder chart—modified versus original: a comparative study. *Acute and critical care*, 2019;34(4):276-281.

11. Aksoy, N. Yanıklı hastada hemşirelik bakımının yönetimi. *Selçuk Tıp Dergisi*, 2015;31(1):47-51.
12. Zor, Fatih, ve diğerleri. Birinci basamak yanık tedavisinde altın standartlar. *Dicle Tıp Dergisi*, 2009;36(3):219-225.
13. Koyuncuer, A. Yanıklı hastalarda hastaneye sevk ya da hastaneye yatırma kriterleri. *Sted*, 2004;13(7):249-251.
14. Gümüş, K ve Karaman Özlü, Z. İhmal edilen bir hemşirelik bakım alanı: yanık bakımı. *Bozok Tıp Dergisi*, 2017;7(4):72-79.
15. Jeschke, MG, ve diğerleri. Burn injury. *Nature Reviews Disease Primers*, 2020;6(11):1-25.
16. Özkaya, NK, Alğan, S ve Akkaya, H. Yanıklı hastanın değerlendirilmesi ve tedavi yaklaşımının belirlenmesi. *Ankara Med J*, 2014;14(4):170-175.
17. Yanık. T.C. Sağlık Bakanlığı Tedavi Algoritması (2012). Erişim Adresi: <https://www.plastik-cerrahi.org.tr/menu/23/yanik>. Erişim Tarihi 22.01.2022.
18. Bolşık, ZB ve Gerçekler, G Öz. Yanıklar. *Türkiye Klinikleri J Pediatr Nurs-Special Topics*, 2016;2(3):187-191.
19. Griggs, C ve diğerleri Sedation and pain management in burn patients. *Clinics in Plastic Surgery*, 2017;44(3):535-540.
20. Furness, PJ ve diğerleri. Reducing pain during wound dressings in burn care using virtual reality: a study of perceived impact and usability with patients and nurses. *Journal of Burn Care & Research*, 2019;40(6):878-885.